

Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över de delar av budgetpropositionen för 2009 (volym 1) med tillhörande motioner som berör kulturutskottets ansvarsområde. För kulturutskottets del gäller detta främst de alternativa ramnivåer som förordas för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid av å ena sidan regeringen, å andra sidan respektive oppositionsparti¹.

För de närmast följande tre åren föreslår regeringen och oppositionspartierna att nivån på utgiftsområde 17 ska uppgå till följande belopp.

Tabell. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17

Tusental kronor

År	Regeringens förslag	Oppositionspartiernas förslag		
		Fi270 (s)	Fi271 (v)	Fi272 (mp)
2009	10 287 317	+123 000	+668 000	+258 000
2010	10 517 000	+121 000	+776 000	+435 000
2011	10 736 000	+119 000	+835 000	+628 000

Propositionen

Av sammanställningen framgår att regeringens förslag till utgiftsram för 2009 uppgår till 10 287 miljoner kronor. Det är 225 miljoner kronor mer än motsvarande ramnivå för budgetåret 2008 som riksdagen lade fast för ett år sedan². Av ökningen har 135 miljoner kronor sin grund i den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen, medan netto 90 miljoner kronor avser överföringar mellan olika anslag och andra mer politiskt betingade prioriteringar.

¹ Budgetpropositionen (volym 1) punkterna 5 och 8 samt motionerna Fi270 (s) yrkandena 4 och 6, Fi271 (v) yrkandena 8 och 9 samt Fi273 (mp) yrkandena 4 och 5.

² Exklusive anslaget 26:1 *Statens ljud- och bildarkiv* som fr.o.m. 2009 förts över till utgiftsområde 16.

Bland regeringens prioriteringar på utgiftsområdet kan nämnas en större satsning på museer på sammanlagt 40 miljoner kronor, som omfattar de centrala museerna. Nationalmuseum tillförs 3,5 miljoner kronor i ett första steg inför en förestående renovering och ombyggnad av museet, Arkitektur-museet vars uppdrag utökas får 3 miljoner kronor och Skansen 10 miljoner kronor för renovering av fastighetsbeståndet och miljöarbete. Vidare ges ytterligare medel till Flygvapenmuseet till den utbyggnad som behövs för att kunna visa den nedskjutna och bärgade DC3:an. Även Moderna museet tillförs extra medel för att kunna öppna en ny konsthall i Rooseums tidigare lokaler i Malmö.

Scenkonsten förstärks likaså. Av nationalscenerna får Dramaten nästa år ett tillskott på 7 miljoner kronor samt Operan 22 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor engångsvis för särskilda insatser. Riksteatern tillförs 10 miljoner kronor för att ge Tyst Teater och Cullbergbaletten möjlighet att utvecklas. Regionala institutioner och den fria scenkonsten förstärks med vardera 10 miljoner kronor, delvis genom medel som omprioriteras från Stiftelsen Rikskonserter.

Den individuella visningsersättningen och ersättningen till författare och översättare av talböcker som framställs för läshandikappade tillförs ytterligare 4,3 miljoner kronor.

Delar av Riksantikvarieämbetet har omlokaliserats till Visby, och för att underlätta flytten har myndigheten engångsvis tilldelats en förstärkning på 23 miljoner kronor för 2008. Även för 2009 föreslås Riksantikvarieämbetet för samma ändamål få en engångsförstärkning på 15 miljoner kronor, ett tillskott som finansieras genom en temporär minskning av anslaget för kulturmiljövård. Tillskottet 2009 finansieras genom en minskning av anslaget för kulturmiljövård samtidigt ökas anslaget till kyrkoantikvarisk ersättning med 70 miljoner kronor enligt en tidigare fastlagd plan.

När Integrationsverket avvecklades fick Ungdomsstyrelsen överta ansvaret för vissa bidrag som främjar integration. För detta ändamål och för uppföljningsinsatser av regeringens dialog med idéburna organisationer på det sociala området tillförs Ungdomsstyrelsen nästa år sammanlagt 5,3 miljoner kronor.

Motionerna

De tre oppositionspartiernas ramförslag för 2009 överstiger budgetpropositionens ram för utgiftsområde 17 med 123–668 miljoner kronor.

Socialdemokraterna föreslår en utgiftsram för 2008 som är 123,1 miljoner kronor högre än regeringens. Mer betydande inslag i partiets budgetalternativ är förslaget om en ny barn- och ungdomssatsning på 100 miljoner kronor som motionärerna ser som ett alternativ till regeringens satsning på Skapande skola som enligt deras mening därför bör avvecklas. Socialdemokraterna vill också fullt ut återinföra fri entré vid de statliga museer som tidigare omfattades av denna åtgärd och tillför 24 miljoner kronor samt omdisponerar delar av regeringens satsning på fria museer för detta

ändamål. Vidare motsätter man sig regeringens förslag till besparing på bidraget till kulturmiljövård och tillför av denna anledning 15 miljoner kronor till detta anslag. Socialdemokraterna vill dessutom satsa på en utbyggnad av digitala biografer, fördubbla regeringens satsning på regionala institutioner samt öka stödet till bibliotek och läsande, allmänna samlingslokaler och Teateralliansen.

Vänsterpartiets förslag till utgiftsram för 2009 överstiger regeringens med 668 miljoner kronor, eller med 6,5 %. En satsning görs på folkbildning som tillförs 100 miljoner kronor liksom på stödet till fria grupper som utökas med 60 miljoner kronor. För att förbättra scenkonstnärernas pensioner avdelas ytterligare 30 miljoner kronor. Till regional scenkonst och scenkonstkonsulenter vill partiet skjuta till 60 miljoner kronor medan Teateralliansen föreslås få 10 miljoner kronor och amatörkulturen 25 miljoner kronor utöver regeringens förslag. I stället för att avveckla Accessprojektet vill Vänsterpartiet bygga ut denna satsning under kommande år och sätter för detta ändamål av ytterligare 25 miljoner kronor 2009. Likaså tillförs ytterligare 25 miljoner kronor till stödet till de nationella minoriteternas språk och kultur. Ett lika stort belopp sätts också av för att främja utbyggnaden av digital filmvisning. Anslaget för utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland utökas med 10 miljoner kronor. För att kunna återinföra fri entré vid de statliga museerna anvisar Vänsterpartiet ytterligare 51 miljoner kronor. Till drogfria lokaler och verksamheter för flickor och pojkar anvisas ytterligare 80 miljoner kronor.

Miljöpartiet de gröna vill till utgiftsområde 17 anvisa 258 miljoner kronor mer än regeringen. Av detta belopp sätter man av 70 miljoner kronor för en satsning på regionala kulturfonder, vars syfte är att finansiera nya kulturprojekt, att göra kulturen tillgänglig för fler och att förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetarna. Ytterligare 10 miljoner kronor tillförs stödet till regionala institutioner och den fria scenkonsten. Miljöpartiet de gröna sätter för nästa år också av 50 miljoner kronor för att kunna återinföra fri entré vid vissa statliga museer och 25 miljoner kronor för hälsofrämjande kultur via Kulturrådet. Miljöpartiet har tagit fasta på Miljömålsrådets rekommendationer och föreslår på utgiftsområde 17 att närmare 100 miljoner kronor satsas på att främst driva och inrätta kulturresevat. Av satsningen tillförs 40 miljoner kronor Riksantikvarieämbetet.

Kulturutskottet

Kulturutskottet vill med anledning av dessa alternativa förslag framhålla följande. Respektive oppositionspartis förslag till utgiftsram för de kommande tre åren bärs upp av olika detaljyrkanden som utskottet kommer att pröva mer ingående i den fortsatta budgetbehandlingen. Gemensamt för dem är att de med tämligen bred marginal överstiger regeringens förslag. Längst går i det avseendet Vänsterpartiet med en ramnivå för utgiftsområde 17 som är 668, 776 respektive 835 miljoner kronor högre än regeringens för 2009–2011. Till dessa nivåförändringar kommer Vänsterpartiets

föreslag om en satsning på barnkultur vid sidan av statsbudgeten på hela 300 miljoner kronor, vilken förutsätts bli finansierad med Svenska Spels överskott. Tillsammans motsvarar alltså Vänsterpartiets förslag för 2009 en utgiftsökning på närmare 1 miljard kronor. Det är i praktiken samma sak som om ramen för utgiftsområde 17 i ett steg skulle ökas med 10 %.

Det är enligt kulturutskottets mening angeläget att kulturpolitiken får en mer framskjuten plats i samhället. Kultur är nödvändigt inte bara för individens välbefinnande utan också för samhällets utveckling. Självklart ser kulturutskottet därför positivt på satsningar som främjar kulturen liksom de övriga verksamheter som hör till utskottets ansvarsområde. Viktigt är dock att dessa satsningar görs på ett väl avvägt och långsiktigt hållbart sätt. Utmärkande för Vänsterpartiets budgetalternativ inom kulturutskottets ansvarsområde är de många svagt underbyggda insatserna, mestadels helt utan motivering trots att i många fall betydande belopp avdelas inom ett stort antal områden. En sådan löst underbyggd inriktning utan stadga kan enligt utskottets mening inte ligga till grund för utformningen av en hållbar och stabil kulturpolitik.

Av betydelse i sammanhanget är också att regeringen har tagit ett fast grepp om kulturpolitiken. Flera kulturpolitiska viktiga områden är eller har varit föremål för utredning, och regeringen har för avsikt att ta upp dessa frågor i en rad propositioner som kommer att framläggas för riksdagen inom det närmaste året. Inte minst viktigt i detta sammanhang är den Kulturpolitiska utredningens förslag som väntas bli redovisat om några månader. Utskottet ser ingen anledning att nu föregripa vad som kommer fram med anledning av dessa propositioner och kan därför inte heller av denna anledning biträda Vänsterpartiets förslag till utgiftsram för de kommande tre åren.

Vänsterpartiet har i sin ekonomisk-politiska motion beaktat de minskade inleveranser från Svenska Spel som partiets förslag till barnkultursatsning ger upphov till³. Eftersom kulturutskottet motsätter sig även denna satsning finns det enligt utskottets mening inte heller anledning att på det sätt Vänsterpartiet föreslagit korrigerar statsbudgetens inkomster med 300 miljoner kronor. Kulturutskottet förutsätter att finansutskottet vid sin beräkning av kommande års inkomster på statsbudgeten beaktar även detta.

Miljöpartiets högre ramnivå bärs upp av främst två förslag, nämligen en ny typ av regionala fonder och en kraftigt ökad satsning på drift och underhåll av naturreservat. Eftersom båda förslagen är mycket vagt underbyggda kan kulturutskottet inte biträda dem. Därmed kan utskottet inte heller tillstyrka Miljöpartiets förslag till ramnivåerna för de kommande tre åren.

Medan Miljöpartiet i sitt budgetalternativ vill bygga ut regeringens satsning på Skapande skola fr.o.m. 2010 motsätter sig Socialdemokraterna helt detta förslag. I det socialdemokratiska budgetförslaget är en alternativ barn- och ungdomssatsning, kallad Kulturbryggan, partiets största enskilda

³ Motion Fi271 (v) yrkande 6, tabell 5.

satsningen på kulturområdet. Kulturutskottet kommer mer i detalj att pröva regeringens och oppositionspartiernas alternativa förslag i nästa steg av budgetprocessen, men vill redan nu förutskicka att utskottet inte finner anledning att ompröva regeringens satsning på kultur i skolan. Kulturutskottet avvisar med det anförda Socialdemokraternas förslag till ram för utgiftsområde 17.

Kulturutskottet anser således att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag i punkterna 5 och 8 i budgetpropositionen (volym 1) samt avstyrka motionerna Fi270 (s) yrkandena 4 och 6, Fi271 (v) yrkandena 8 och 9 samt Fi272 (mp) yrkandena 4 och 5 i de delar de berör utgiftsområde 17.

Stockholm den 28 oktober 2008

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Margareta Israelsson (s), Anne Marie Brodén (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Solveig Hellquist (fp), Göran Montan (m), Hans Rothenberg (m), Leif Pettersson (s), Solveig Ternström (c) och Gunvor G Ericson (mp).

Avvikande meningar

1. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (s)

Margareta Israelsson (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Göran Persson i Simrishamn (s) och Leif Pettersson (s) anför:

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Socialdemokraterna redovisar för 2009–2011. Vi föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi270 (s) yrkandena 4 och 6 i de delar som avser utgiftsområde 17.

2. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (v)

Siv Holma (v) anför:

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom de väl underbyggda förslagen till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Vänsterpartiet redovisar för 2009–2011. Jag föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi271 (v) yrkandena 8 och 9 i de delar som avser utgiftsområde 17.

3. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Miljöpartiet redovisar för 2009–2011. Jag föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi272 (mp) yrkandena 4 och 5 i de delar som avser utgiftsområde 17.